

Van: : college van burgemeester en wethouders

Datum : 26 mei 2020

Portefeuillehouder(s) : burgemeester

Portefeuille(s) : OOV, VTH

Contactpersoon : T. Vermeulen

Tel.nr. : 8292

E-mailadres : vermeulen.t@woerden.nl

Onderwerp: Beantwoording vragen ex artikel 42 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad gesteld door R. Bakker van de Fractie van Fractie Bakker over bestrijding van het coronavirus en de (grond)wet

Beantwoording van de vragen:

1. Op 17 maart jl. is de eerste noodverordening mbt de bestrijding van het coronavirus in werking getreden;

- a. Heeft de voorzitter van de VRU navraag gedaan bij de regering waarom voor het middel noodverordening is gekozen en niet voor het middel "beperkte noodtoestand" of het middel "algehele noodtoestand". Zo ja, wat was het antwoord? Zo nee, waarom niet? '

Het kabinet heeft in de bijeenkomsten van het Veiligheidsberaad toegelicht waarom naar aanleiding van de afgekondigde maatregelen een noodverordening moest worden voorbereid. Tevens heeft het kabinet aangegeven de reeds bestaande structuur van de veiligheidsregio's hiervoor te willen gebruiken, waarin het vaststellen van dergelijke noodverordeningen al was georganiseerd. Een noodverordening volstond naar inzicht van het kabinet in de fase waarin de bestrijding van het coronavirus zich destijds bevond en had ook minder impact op de (grond)rechten van mensen dan het afkondigen van een beperkte of algehele noodtoestand. De voorzitters van de veiligheidsregio's hebben deze uitleg niet in twijfel getrokken en er is verder geen discussie gevoerd over deze afweging van het kabinet. Op dit moment is een spoedwet voor de bestrijding van het coronavirus in de maak, wat aangeeft dat het kabinet niet voornemens is alsnog enige vorm van noodtoestand af te kondigen.

- b. Wat is het verschil tussen een noodverordening en een noodtoestand en welk effect hebben die verschillen op inwoners van de gemeente Woerden?

Bij een ramp/crisis die van meer dan lokale betekenis is, is de voorzitter van de veiligheidsregio het bevoegd gezag om noodmaatregelen te nemen, zoals die steeds genomen zijn de afgelopen tijd. De afgekondigde noodverordening bevat een verwerking van de aanwijzingen die door het kabinet zijn gegeven aan decentrale(re) overheden.

Bij een (dreigende) pandemie heeft de minister van VWS op grond van de Wet publieke gezondheid de leiding over de bestrijding daarvan. Hij heeft in verband met COVID-19 op grond van de artikel 7 Wet publieke gezondheid een aanwijzing gegeven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's om de maatregelen (onder andere door middel van vaststellen noodverordeningen) te nemen.

Het afkondigen van de (beperkte of algehele) noodtoestand vindt alleen in buitengewone omstandigheden plaats, bij koninklijk besluit en op voordracht van de Minister-President. Door afkondiging van de noodtoestand treden bepaalde bepalingen in werking en kunnen bepaalde grondwettelijke rechten worden ingeperkt.

Het afkondigen van enige vorm van een noodtoestand kan daarmee meer verstrekkende gevolgen hebben voor burgers ten aanzien van hun (grond)rechten dan bij het afkondigen van een noodverordening het geval is.

- c. Indien er een spoedwet in de bestrijding van het coronavirus komt, hoe verhoudt zo'n wet zich tot de verordeningen? Is een wet meer of minder dwingend en waarom?

De grondslag van het instellen van deze noodverordening is terug te vinden in art. 39 Wet Veiligheidsregio's, waarin de voorzitter veiligheidsregio de bevoegdheid heeft toepassing te geven aan een noodverordening bij rampen die van meer dan lokale betekenis zijn. Het gaat hier om situaties waarin de bestrijding niet kan wachten op de reguliere processen van democratische controle vanwege een onmiddellijk gevaar. Een noodverordening is een ingrijpend middel dat voor een korte termijn regels opstelt om dit gevaar te bestrijden. In dit geval is dit ook op grond van artikel 7 Wet publieke gezondheid gebeurd. Zodra het onmiddellijke gevaar is afgewend, dient de noodverordening ook weer te worden ingetrokken. Op dit moment is naar inzicht van het kabinet nog geen sprake van een dergelijke afwending en zijn de aanwijzingen aan de voorzitters van de veiligheidsregio's nog niet ingetrokken. De noodverordening is daarmee nog steeds van kracht.

Vanwege het langdurende karakter van de bestrijding van het coronavirus en de noodzaak die het kabinet ziet om de afgekondigde maatregelen in stand te houden, wordt gewerkt aan een spoedwet. Wetgeving kent een proces van totstandkoming dat met meer democratische controle bekleed is dan een noodverordening. Wetgeving heeft een meer legitiem en permanent karakter dan een noodverordening, wat nodig is om de huidige maatregelen op een meer gedragen wijze in onze maatschappij te verankeren. De inhoud van de spoedwet is op dit moment nog niet bekend. Wanneer een spoedwet in het kader van de bestrijding van het coronavirus van kracht wordt, zal naar wij aannemen, de noodverordening (grotendeels) ook worden ingetrokken.

2. Vanwege de noodverordeningen liggen de instrumenten voor het bestrijden van het coronavirus en de handhaving van de openbare orde bij één persoon: de voorzitter van de Veiligheidsregio Utrecht.

- a. Welke middelen hebben gemeenteraadsleden, Provinciale Statenleden en journalisten om de voorzitter van de VRU te kunnen controleren?

De Veiligheidsregio Utrecht is een gemeenschappelijke regeling van gemeenten. Omdat als gevolg van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bevoegdheden van gemeenten naar de veiligheidsregio zijn overgedragen bij rampen die van meer dan lokale betekenis zijn, is bij wet ook voorzien in een artikel dat gemeenten de mogelijkheid biedt de voorzitter veiligheidsregio om inlichtingen te vragen naar aanleiding van zijn/haar handelen. Art. 40 Wvr regelt dat de voorzitter veiligheidsregio verplicht is, schriftelijk dan wel mondeling, inlichtingen te verstrekken aan een gemeenteraad die dat verzoekt.

Verder heeft de voorzitter veiligheidsregio vanuit art. 43 Wvr samen met de Commissaris van de Koning en minister een verplichting om informatie uit te wisselen in het kader van toezicht op het functioneren van het Regionaal Beleidsteam. Daarmee is de provincie geïnformeerd, waarbij de reguliere bestuurlijke procedures rondom controle gelden.

Voor de journalisten gelden dezelfde procedures en regels als altijd het geval is.

- b. Zijn er aan de VRU inmiddels Wob-verzoeken gedaan m.b.t. de bestrijding en handhaving van de coronacrisis? Indien dit het geval is, hoe is daar mee omgegaan?

Er zijn geen Wob-verzoeken aan de VRU gedaan.

- c. Zijn alle stukken en besluiten die binnen de VRU en de gemeente Woerden, in het kader van de bestrijding en handhaving binnen de coronacrisis worden besproken en genomen openbaar? Indien dit niet het geval is waarom niet?

Alle besluiten die binnen de veiligheidsregio Utrecht en de gemeente Woerden worden besproken en genomen zijn openbaar. De stukken om te komen tot de besluitvorming zijn niet openbaar. Voor deze overige stukken gelden de normale regels met betrekking tot openbaarheid, waarbij het uitgangspunt 'openbaar, tenzij' geldt.

3. Juridische experts geven aan dat de noodverordeningen in strijd zijn met de grondwet. Dat is de reden waarom er nu een spoedwet wordt opgesteld.

- a. Zijn er in Woerden in de bestrijding en de handhaving in het kader van de coronacrisis situaties geweest die op gespannen voet stonden met de grondrechten zoals geformuleerd in de grondwet?

De kritiek van deze experts is bv. gericht op het handhaven 'achter de voordeur'. Over de grondwettelijkheid is tot nu toe nog geen rechterlijke uitspraak gedaan. In Woerden hebben zich geen situaties voorgedaan waarin gehandhaafd is in het privédomein. Ook het grondrecht om te demonstreren is niet geschonden.

- b. Indien het antwoord op a. ja is, wat voor situaties betreft het en hoe is daar mee omgegaan?

Dit is niet van toepassing.

4. Recentelijk zijn de regels m.b.t. het buitensporten voor de jeugd versoepeld. In een document dat de gemeente Almere op 22 april jl., aan lokale sportverenigingen stuurde staat het volgende:

De overheid heeft gisteren besloten dat

- *Kinderen en jongeren vanaf 29 april meer ruimte krijgen voor georganiseerde buitensport en -spel (geen officiële wedstrijden).*
- *Kinderen tot en met 12 jaar kunnen onder begeleiding samen buiten sporten.*
- *Ouders mogen zich niet aan de zijlijn of op het park bevinden*
- *Kantine en kleedkamers blijven gesloten*
- *Jongeren van 13 tot en met 18 jaar mogen onder begeleiding buiten sporten met elkaar, maar dan met 1,5 meter afstand ertussen.*
- ***Gemeenten maken hierover afspraken met sportverenigingen en buurtsportcoaches; er kunnen daardoor verschillen tussen gemeenten ontstaan.***
- *Topsporters kunnen op aangewezen trainingslocaties de training hervatten als zij 1,5 meter afstand in acht nemen*

- a. Uit de door mij vet gemaakt zin blijkt dat er verschillen tussen gemeenten kunnen bestaan. Hoe duidt het college deze zin?

Gemeenten kennen een grote diversiteit aan soorten en typen sportverenigingen en doen zaken met verschillende (particuliere) buurtsportcoaches. Daarnaast spelen de aard van de

sportactiviteiten en zaken als de omvang en ligging van de sportverenigingen een rol als het gaat om hoe sportactiviteiten binnen de gegeven kaders kunnen worden hervat. Het college is van mening dat het als gevolg hiervan onvermijdelijk is dat er verschillen ontstaan in de manier waarop gemeenten in het land afspraken maken met de eigen sportverenigingen en buurtsportcoaches.

Overigens zijn per 11 mei 2020 op aanwijzing van de minister van VWS een nieuwe noodverordeningen in werking getreden, waarin onder andere ten aanzien van buiten sporten nog meer versoepelingen zijn doorgevoerd.

- b. Welke afwegingskaders hanteert de gemeente Woerden boven op de landelijke kaders om maatwerk te kunnen leveren waardoor er “verschillen tussen gemeenten kunnen ontstaan”?

De gemeente neemt richtlijnen en adviezen van landelijke koepelverenigingen en brancheorganisaties mee bij alle afwegingen die rondom desbetreffende doelgroep gemaakt moeten worden. Met betrekking tot sportverenigingen wordt bv. informatie van de Vereniging Sport en Gemeenten, het NOC-NSF, Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Ministerie van VWS ter kennis genomen. Dit zorgt er juist voor dat meer landelijke eenheid tot stand komt en dat verschillen zo klein mogelijk worden gehouden.

5. Het rechtelijk systeem was in Nederland voor de coronacrisis zwaar belast en er is verdere achterstand ontstaan in het behandelen van zaken.

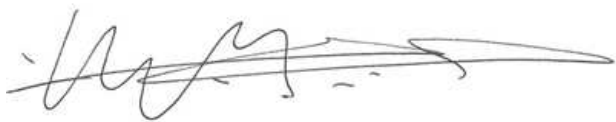
- a. Welke mogelijkheden hebben inwoners of ondernemers uit de gemeente Woerden om bezwaar te maken tegen maatregelen of handhaving door de VRU in het kader van de bestrijding en handhaving van het coronavirus?

Voor inwoners uit de gemeente Woerden staan dezelfde reguliere procedures ter beschikking zoals dat altijd het geval is. Deze kunnen bv. gebruikt worden om een boete aan te vechten of om bezwaar te maken tegen een besluit van een bestuursorgaan. Alleen moet het bezwaar in bepaalde gevallen worden gericht aan de voorzitter van de veiligheidsregio en niet aan burgemeester of college.

Bijlagen:

De ingekomen brief met corsanummer: 20.009035

Secretaris

M.H. Brander

Burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Artikel 42 vragen betreffende de bestrijding van het coronavirus en de (grond)wet.

Inleiding

Sinds 17 maart jl. is er in de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) net zoals in alle andere Nederlandse veiligheidsregio's een noodverordening van kracht. Deze noodverordening is inmiddels al enkele malen aangepast. Op grond van deze noodverordeningen is in de Veiligheidsregio Utrecht een aanwijzingsbesluit toezichthouders vastgesteld. Inmiddels is er veel kritiek op deze noodverordeningen omdat ze in strijd zouden zijn met de grondwet. De basisprincipes van de democratische rechtstaat gelden te allen tijde en een aantal van deze basisprincipes staan juist nu onder druk. Binnenlands Bestuur meldde op 27 april jl. dat het kabinet werkt aan een speedwet om maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus een steviger juridische basis te geven. Deze speedwet zou de noodverordeningen moeten gaan vervangen.

De voorzitter van de VRU heeft vanwege de noodverordeningen, alle bevoegdheden van de burgemeesters uit de regio (provincie Utrecht grens) ten behoeve van de bestrijding van de coronacrisis, overgenomen. Journalisten hebben op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) informatie opgevraagd bij overheidsinstanties, zoals gemeenten en ministeries. Overheden zijn verplicht binnen vier weken op dergelijke Wob-verzoeken te reageren maar het ministerie (van VWS) beroept zich op de coronacrisis om de beantwoording van Wob-verzoeken op te schorten.

Vragen:

1. Op 17 maart jl. is de eerste noodverordening mbt de bestrijding van het coronavirus in werking getreden;
 - a. Heeft de voorzitter van de VRU navraag gedaan bij de regering waarom voor het middel noodverordening is gekozen en niet voor het middel "beperkte noodtoestand" of het middel "algehele noodtoestand". Zo ja, wat was het antwoord? Zo nee, waarom niet?
 - b. Wat is het verschil tussen een noodverordening en een noodtoestand en welk effect hebben die verschillen op inwoners van de gemeente Woerden?
 - c. Indien er een speedwet in de bestrijding van het coronavirus komt, hoe verhoudt zo'n wet zich tot de verordeningen? Is een wet meer of minder dwingend en waarom?
2. Vanwege de noodverordeningen liggen de instrumenten voor het bestrijden van het coronavirus en de handhaving van de openbare orde bij één persoon: de voorzitter van de Veiligheidsregio Utrecht.
 - a. Welke middelen hebben gemeenteraadsleden, Provinciale Statenleden en journalisten om de voorzitter van de VRU te kunnen controleren?
 - b. Zijn er aan de VRU inmiddels Wob-verzoeken gedaan m.b.t. de bestrijding en handhaving van de coronacrisis? Indien dit het geval is, hoe is daar mee omgegaan?
 - c. Zijn alle stukken en besluiten die binnen de VRU en de gemeente Woerden, in het kader van de bestrijding en handhaving binnen de coronacrisis worden besproken en genomen openbaar? Indien dit niet het geval is waarom niet?
3. Juridische experts geven aan dat de noodverordeningen in strijd zijn met de grondwet. Dat is de reden waarom er nu een speedwet wordt opgesteld.
 - a. Zijn er in Woerden in de bestrijding en de handhaving in het kader van de coronacrisis situaties geweest die op gespannen voet stonden met de grondrechten zoals geformuleerd in de grondwet?

- b. Indien het antwoord op a. ja is, wat voor situaties betreft het en hoe is daar mee omgegaan?
4. Recentelijk zijn de regels m.b.t. het buitensporten voor de jeugd versoepeld. In een document dat de gemeente Almere op 22 april jl., aan lokale sportverenigingen stuurde staat het volgende:

De overheid heeft gisteren besloten dat

- *Kinderen en jongeren vanaf 29 april meer ruimte krijgen voor georganiseerde buitensport en -spel (geen officiële wedstrijden).*
- *Kinderen tot en met 12 jaar kunnen onder begeleiding samen buiten sporten.*
- *Ouders mogen zich niet aan de zijlijn of op het park bevinden*
- *Kantine en kleedkamers blijven gesloten*
- *Jongeren van 13 tot en met 18 jaar mogen onder begeleiding buiten sporten met elkaar, maar dan met 1,5 meter afstand ertussen.*
- ***Gemeenten maken hierover afspraken met sportverenigingen en buurtsportcoaches; er kunnen daardoor verschillen tussen gemeenten ontstaan.***
- *Topsporters kunnen op aangewezen trainingslocaties de training hervatten als zij 1,5 meter afstand in acht nemen*

- a. Uit de door mij vet gemaakt zin blijkt dat er verschillen tussen gemeenten kunnen bestaan. Hoe duidt het college deze zin?
- b. Welke afwegingskaders hanteert de gemeente Woerden boven op de landelijke kaders om maatwerk te kunnen leveren waardoor er “*verschillen tussen gemeenten kunnen ontstaan*”?
5. Het rechtelijk systeem was in Nederland voor de coronacrisis zwaar belast en er is verdere achterstand ontstaan in het behandelen van zaken.
- a. Welke mogelijkheden hebben inwoners of ondernemers uit de gemeente Woerden om bezwaar te maken tegen maatregelen of handhaving door de VRU in het kader van de bestrijding en handhaving van het coronavirus?

Reem Bakker, Fractie Bakker